

VARLIK, BİLGİ ve DİN

Frithjof Schuon

Derleyen: İzzet Erş

Cevher :

Kadim anlayıştan kopuş yaşayan insan kendinin cevher olduğu düşüncesine inanma gayretindedir. Oysa varlığın külliyyatının desteklemediği, özünü evrenselden almayan hiçbir yetimiz yoktur. Dolayısıyla insan cevher değil arazdır.

Bunun anlayışını kazanamamış bilinçler varlığı kendi tikel bilinçleriyle başlattıkları için kendilerini iyi ve kötünün, güzelle çirkinin, aslında ben ve diğerleri algısının üzerinde temellendirir. Tanrı ise bu bilinç için daima bir bilinemezliktir. Muhakkikler ve arifler için ise Hak varlıktan ayrı değildir. Bu nedenle herşeyin özü ve hakikatidir.

Araz ile cevher varlığın iki boyutudur. İnsanın yüzünü dışa dönmesi onu araza, özüne dönmesi cevhere götürecektir. İçe dönmeyen insan daima arazlık bilincinde kalacaktır, öze dönen ise her bakışında cevheri göreceklerdir.

"İnsanoğlunun meselesi, onun aynı anda hem araz hem de cevher oluşu ve onun hangi açıdan araz ve cevher olduğunu ve bu ikiliğin mahiyetini nasıl anlaması gerektiğini bilmektir."

İlahi nizamın boyutları ve dereceleri :

Bizâtihi iyinin hiçbir zıttı yoktur, ama kozmik nizamda yansımaya başladığı andan itibaren belli bir iyi olarak görünür; bu bireleşme de zorunlu olarak kötülüğün imkanını îma eder. İzâfi iyi ancak bir zıtlar âleminde mevcut olabilir.

Eğer bir iyinin tezahür imkanı zorunlu olarak bir kötünün tezahür imkanını gerekli kılıyorsa ve tanımı gereği sınırlı olan tüm tezahür etmiş iyi başka bir tezahür etmiş iyinin imkanına ima ediyorsa, o takdirde sadece Tanrı eşsizdir, çünkü sadece O, tezahürün dışındadır.

Bireyin kendi birliğini ve bütünlüğünü araması, Tanrıyı aramasıdır.

Tanrı istediği şeyi yaratmakta özgürdür ve O, ancak kendi doğasına uygun şeyleri isteyebilir. Ama eşyanın mantığına göre hareket *etmelidir*. O'nun faaliyeti yasalar ve yapılar açısından zorunlu ama bunların içeriği açısından özgürdür.

Tanrı Bir'dir. Niteliklerinin biri dolayısıyla değil özü itibariyle kutsaldır.

İnsan kötülüğün varoluşunu kendi başına bütünüyle kavrayamaz; insan algısının, muhayyilesinin ve hatta mantığının alamadığı bir nokta daima vardır. Bu, insanın, ilahi mahiyeti tamamen kavrayamamasıyla ilgilidir.

Dil insandır ve sonsuz bilgidir; dil, düşünce ve duyguyla kayıtlı olan beşeri tabiata ait olamaz.

Kaba rasyonalizmin eleştirisi:

Kant'ın fenomenler hakkındaki bilgisinin bütünsel olmadığından dolayı tutarsız olduğunu söyler, çünkü biliş bütüselidir. Birşey gerçekte ne olduğunu (kendindeliğini) bilmeden onun fenomenal gerçekliğinin bilinebileceği savı tutarsızdır. Fenomenal gerçeklik özün (Kant'taki nomenonun) tezahürüdür. Cevher olan öz bilinmeden zuhurun, dışlaşmanın bilinebileceği savı bizi yanlış yada tutarsız bilgiye götürür.

Dolayısıyla Kant lojiğinde bilinemez olarak belirlenmiş Tanrı gibi yada ahlakın temeli gibi ön koyutlar hatalıdır. Kant Tanrının bilinemeyeceğini söyleyerek aslında bilmediklerine tanrı demiş olmaktadır. Ve bu tutumuyla Tanrının bilinemez olduğunu değil bilinemez tanrı olduğunu söyleyerek, onu bilgisiyle sınırlı tutmuştur.

Bu tutumlarıyla gerçeklik olarak duyular aracılığıyla elde edilen bilgiyi kutsarlarken, kadim öğretinin gerçeklik ve kesin bilgi anlayışını reddetmiş olurlar ki bu da üniversitedeki sıradan bir öğrencinin dahi kesin bilgiye İsa'dan yada Buda'dan daha yakın olduğuna yada Mezmurlardan veya Bagavat Gita'dan daha derin bir bilgiye sahip olduğunu söylemek olur.

Bilginin izafi olduğu görüşünde olanlar ve mutlak bilginin imkansızlığını savunanlar bu savlarını mutlaklaştırmakla kendi düşüncelerine ters düşmüşlerdir. Oysa izafiyet demek farklılık demektir. Mutlak bir zeminden yoksun bırakılan düşünce temelsiz kalacağından bu noktada izafilikten de bahsedilemez. Dolayısıyla bu kendi içinde çelişen tutarsız bir eğlenceye dönüşür.

Frithjof Schuon, *Varlık, Bilgi ve Din*, İnsan Yayınları